

De zeven zegels – Openbaring 6

Voor deze studie heb ik geprobeerd om me in de plaats te stellen van een joodse christen aan het einde van de 1ste eeuw, levend onder het bewind van keizer Domitianus. Hoe zou zo iemand gereageerd hebben op de tekst? Hierbij is het belangrijkste niet om alle beelden en symbolen heel precies te duiden (de verschillende commentaren komen trouwens helemaal niet overeen), en ook niet om alles precies te plaatsen in de geschiedenis na Johannes (de lezers hadden hier geen weet van). Wel proberen we de emoties en reacties te ervaren die de tekst van Openbaring opgeroepen moet hebben bij de toenmalige lezers. Gezegende studie! (Luc)

Openbaring 6 is een van die bijbelgedeelten die vreemd en duister overkomen. Om het goed te begrijpen is het interessant om te proberen alles aan te voelen zoals een lezer / hoorder uit die tijd. De christenen aan het eind van de 1ste eeuw leefden in door de Romeinen bezet gebied, waar de beruchte PAX ROMANA van kracht was. Deze vrede was gunstig voor de verspreiding van het evangelie, maar was niet altijd synoniem van SJALOM: ze was opgelegd en met alle middelen in stand gehouden, vaak gewelddadig en met bloedvergieten. Na een periode van grote instabiliteit door de burgeroorlogen en gewelddadige opstanden aan de grenzen herstelt Domitianus (keizer van 81 tot 96) de nationale cohesie, maar wel op een despotische manier. Hij heerst d.m.v. terreur. "Samenzweerders, of wie hiervan verdacht werd, worden terechtgesteld of verbannen, en de oude Romeinse cultussen worden hersteld. De keizer wordt uitgeroepen tot KURIOS (heer), en hem vereren wordt een burgerplicht. Wie zich hiertegen verzet wordt gewelddadig ter dood gebracht (in de arena), of wel langzaam (de mijnen, verbanning)" (Richard Lehman, L'Apocalypse de Jean, p. 9). Voor christenen aan het eind van de 1ste eeuw was de algemene situatie sowieso dramatisch; hun geloof in Jezus Christus (de enige heer, in tegenstelling tot de aanspraken van de keizer) maakte het hen nog moeilijker.

Dan begrijp je ook de roep die weerklinkt centraal in ons hoofdstuk: "Toen het lam het vijfde zegel verbrak, zag ik aan de voet van het altaar de zielen van al degenen die **geslacht waren omdat ze over God hadden gesproken en vanwege hun getuigenis**. ¹⁰Ze riepen luid: 'O heilige en betrouwbare Heer, **wanneer zult u de mensen die op aarde leven eindelijk straffen en ons bloed op hen wreken?**' (6:9,10) Net als Johannes (1:9) worden ze vervolgd "omwille van het woord van God en het getuigenis van Jezus". Probeer u dus eens in hun plaats te stellen: hoe zou je niet schreeuwen naar de hemel, roepen om gerechtigheid, uitroepen 'tot hoelang?' (NBG)

In de H. 4 en 5 konden deze christenen een scene bijwonen in de hemel: God wordt er aanbeden als Schepper (4:11), maar ook als 'Hij die was, die is en die komt' (v.8). Indien Hij echt bekommerd is over het lot van zijn kinderen, waarom wacht Hij dan toch om te komen? Hij houdt een boekrol in de hand met 7 zegels (5:11). We krijgen geen aanwijzingen over de inhoud van deze boekrol. We weten alleen dat ze gesloten is en dus niet gelezen en begrepen kan worden. Even onbegrijpelijk als de absurde situatie van deze christenen: het evangelie en hun geloof maakt hen gelukkig maar zorgt ook voor veel onheil... Begrijpe wie kan! Niet verwonderlijk dat Johannes weent (en de vervolgde christenen met hem) wanneer ze vaststellen dat niemand deze boekrol kan openen (5:3,4). Gelukkig komt dan een personage ten tonele die wel waardig geacht wordt om de zegels te verbreken en het boek te openen: "de leeuw uit de stam Juda, de telg van David, heeft de overwinning behaald" (v. 5). Onmiddellijk hierna wordt hij aangeduid als "een lam dat eruit ziet alsof het geslacht is" (v. 6). Een situatie die zo paradoxaal lijkt als de situatie die de vervolgde christenen beleven. Eindelijk toch iemand die hen kan begrijpen: hij is (af)geslacht zoals zichzelf (vgl. 5:6 en 6:9)! De lofbetuigingen zijn dan ook makkelijk te begrijpen: "U verdient het om de boekrol te ontvangen en zijn zegels te verbreken. Want u bent geslacht en met uw bloed hebt u voor God mensen gekocht uit alle landen en volken, van elke stam en taal. ¹⁰U hebt voor onze God uit hen een koninkrijk gevormd en hen tot priesters gemaakt. Zij zullen als koningen heersen op aarde." (5:9-10). De 'geslachte' Christus heeft de gelovigen vrijgekocht, heeft hen bijeengebracht als volk van God en hen bovenal de belofte gegeven dat ze op aarde zullen heersen. Een schitterende belofte voor volgde christenen!

Samen overleggen...

1. Getuigenis is 'MARTURIA' in het Grieks, getuige 'MARTUS'. Daar komt het Franse en Engelse woord 'martyr' vandaan (martelaar). Wat was het verband tussen getuigenis en martelaar ten tijde van de eerste christenen? Is dit nog actueel? Is het vandaag makkelijk om van je geloof te getuigen? Kan dat soms gevolgen hebben? Hoe ver zou jij bereid zijn te gaan voor je geloof?
2. Komt het soms voor dat je een crisissituatie die je als christen ondergaat **absurd** vindt? Helpt het dan te weten dat Jezus hetzelfde heeft meegemaakt (lam dat geslacht is)?

Eerste zegel: een wit paard

Onze verwachtingen als vervolgd christenen (in gedachten toch) zijn hoog gespannen bij deze beloftevolle hemelse visioenen. Het lam verbreekt de zegels een na een. *Zullen we eindelijk alles beter begrijpen?*

"Toen zag ik dit: het lam verbrak een van de zeven zegels en ik hoorde een van de vier wezens roepen met een geluid als een donderslag: 'Kom!' Ik zag dit: een wit paard met een ruiter, die een boog droeg. Hij kreeg een zegekrans en trok op als een overwinnaar, de overwinning tegemoet." (6:1,2)

Het eerste wat opvalt is een kordaat **"kom!"** dat nog 3x wordt herhaald in de volgende verzen (3:5,7). Dezelfde levende wezens die dit roepen hadden God al aanbeden als **"Hij die is, was en komt"** (6:1,2): hun herhaalde roep geeft aan hoezeer ze verlangen naar zijn komst. Deze komst was al beloofd aan het begin van het boek Openbaring: **"zie, Hij komt te midden van de wolken"** (1:7); in de laatste verzen van het boek wordt de komst nog eens gevraagd en bevestigd: **"Ik kom spoedig!"** (22:7,12) **"De Geest en de bruid zeggen: 'Kom!' Laat wie luistert zeggen: 'Kom!' (22:17) "Hij die van deze dingen getuigt, zegt: 'Ja, ik kom spoedig!' Amen. Kom, Heer Jezus!"** (22:20) *Ziehier een kreet die deze christenen in zware moeilijkheden enkel kunnen bijtreden: "KOM!"*

Dan komt er een wit paard met ruiter aangelopen. In het boek Openbaring is wit de kleur van de reinheid, en wordt meestal verbonden met de hemel: het is de kleur van het hoofd en de haren van de mensenzoon (1:14), maar ook van de kleren van de 24 oudsten in de hemel (4:4) en van de kleren die beloofd worden aan de martelaren onder het altaar (6:11). Zou deze ruiter Christus voorstellen die met zijn pure evangelie de aarde doorkruist en in wie de christenen hun vertrouwen hebben gesteld? Of zou het eerder gaan om de glorieuze wederkomst, ook voorgesteld door een ruiter op een wit paard in 19:14? *Wat het ook zij, het beeld van dit eerste paard met ruiter moet de christenen in moeilijkheden hebben gerustgesteld: deze ruiter trekt uit "als een overwinnaar, de overwinning tegemoet." (6:2) Hun geloof is niet tevergeefs... Het gebed 'KOM!' lijkt verhoord te worden...*

Samen overleggen...

1. Problemen en vervolgingen spoorden de christenen aan om te verlangen naar Christus **wederkomst**. Waarom? Op welke manier zou deze wederkomst een oplossing zijn?
2. Wat is **jouw houding** m.b.t. de belofte van de wederkomst: hoop – ongeduld – vrees – onverschilligheid – ...? Waarom? Wat verwacht jij daar concreet van?

Drie nieuwe zegels worden verbroken: een vuurrood, een zwart en een vaalgeel paard

De komst van nieuwe paarden ruiters is eerder verbijsterend: de kleur wordt steeds somberder en afschrikwekkender, hun optreden vernietigender:

- 2de paard: vuurrood, de ruiter heeft een zwaard in de hand en verdrijft de vrede uit de wereld (v. 3-4)
- 3de paard: zwart, de ruiter heeft een weegschaal in de hand en kondigt hongersnood aan (v. 5-6)
- 4de paard: vaalgeel, de ruiter heette Dood en wordt vergezeld door het dodenrijk (v. 7,8)

Deze angstaanjagende paarden en ruiters storen de vreugde en de hoop die gewekt was door de 1ste ruiter op zijn witte paard. Er leek goed nieuws in zicht, men verwachtte bevrijding... In plaats daarvan volgen de rampen elkaar op. Ramptoestanden die ze al te vaak kenden uit bittere ervaring.

Deze gekleurde paarden doen denken aan de paarden die de profeet Zacharia beschrijft (1:8 en 6:1-8). Dat waren paarden die door God waren gestuurd. Het onheil dat ze meebrengen doet denken aan de plagen bestemd voor Gods ontrouwe volk (Jeremia 14:12). Het beeld van een boekrol die aan beide kanten beschreven is (Op 5:1) vind je ook terug bij de profeet Ezechiël. Zodra die wordt opengerold staat er dit te lezen: **"Klaagliederen, en gezucht en gesteun"** (Ez 2:9) De profeet Zacharia zag een vliegende boekrol die het onheil voorstelde die God stuurde (Zach 5:1-4). *Is dit wat we moeten begrijpen, nl. dat God onheil stuurt als antwoord op het gebed 'Kom!'? Dat Hij het is die al die plagen en rampen stuurt waaronder de gelovigen te lijden hebben? En dat dit komt door hun ontrouw en gebrek aan heiligheid?*

Samen overleggen...

1. Mooie dingen aan het begin (zoals het ontdekken van evangelie en geloof) doen vaak denken aan de heldere puurheid van de kleur 'wit'. **Helaas loopt het daarna vaak mis**. Wit gaat over (soms heel bruusk, soms geleidelijk aan) in rood, zwart of zelfs vaalgeel... Is u dat ook al overkomen in uw

- relaties, in de relaties binnen de kerk, op vlak van uw geloof? Spelen de moeilijkheden (zoals beschreven in de verzen over de zegels: geweld, armoede, hongersnood, ziekte, dood,...) een rol?
2. Denkt u dat God deze plagen en vervolgingen stuurt? Gebeurt het soms dat u twijfelt aan Gods liefde wanneer je door een persoonlijke crisis gaat? Wat te doen wanneer **twijfel** je overvalt?

Vijfde zegel: de roep van de martelaren

Na deze schrikwekkende paarden en ruiters begrijp je beter de schreeuw die weerklinkt bij het openen van het 5de zegel:

"Toen het lam het vijfde zegel verbrak, zag ik aan de voet van het altaar de zielen van al degenen die geslacht waren omdat ze over God hadden gesproken en vanwege hun getuigenis. ¹⁰Ze riepen luid: 'O heilige en betrouwbare Heer, wanneer zult u de mensen die op aarde leven eindelijk straffen en ons bloed op hen wreken?' (Openb. 6:9-10)

Mensen die 'geslacht' waren omwille van hun geloof, geslacht zoals het lam (5:6). Net als de christenen in de woelige tijden aan het eind van de 1ste eeuw voelen ze dezelfde behoefte als de vier wezens: "KOM!" (4x: 6:1,3,5,7). *Zou het kunnen dat hun tegenstanders gelijk hebben wanneer ze spotten met hun geloof en hen vervolgen? Waarom komt Jezus niet zoals hij had beloofd om een oordeel uit te spreken ten gunste van hen? Waar wacht hij op?*

"Wanneer?" (NBG: tot hoelang?) Hoe lang nog zal dit lijden duren? Hoe lang nog deze onzekerheid m.b.t. hun rampzalige lot waardoor zelfs hun geloof op losse schroeven komt te staan? Wie heeft nog nooit zoiets geschreeuwd in crisissituatie...?

"Tot hoelang, o heilige en waarachtige Heerser, oordeelt U niet...?" Als God waarlijk Heer is van het universum, als Hij waarlijk heilig en waarachtig is, waarom wacht Hij dan? Waarom wachten om te oordelen? De vervolgdgen hebben er nood aan dat God zich uitspreekt, dat Hij duidelijk aangeeft wie recht is en wie niet. *Waarom wacht Hij om dat te doen..?* Pijnlijke vragen voor de eerste christenen (2 Petrus 3:9 e.v.), en heel begrijpelijk in de crisissituatie waarin zij verkeerden.

"en wrekt Gij ons bloed niet aan hen, die op de aarde wonen?" Het woord 'wreken' kan onchristelijk klinken, maar is begrijpelijk in de context van het zware onrecht dat de martelaren ondergaan. Het Griekse werkwoord maakt allusie aan recht en gerechtigheid. In Lucas 18:7 wordt het vertaald als 'iemand recht verschaffen' tegenover zijn of haar tegenstander. Andere bijbelversies vertalen: rekenschap vragen.

Welk antwoord geeft de hemel aan deze schreeuw? Net als de eerste vervolgdgen christenen zouden we het liefste een onmiddellijke tussenkomst zien. Gerechtigheid, hier en nu. Maar zo staat het er niet...

"Ieder van hen kreeg witte kleren. Verder werd hun gezegd nog een korte tijd geduld te hebben, totdat ook de andere dienaren, hun broeders en zusters die net als zij zouden worden gedood, zich bij hen gevoegd zouden hebben." Openbaring 6:11

De uiteindelijke ontknoping, de verhoopde ommekeer laat op zich wachten. Lijden en vervolging blijven nog doorgaan. Toch wordt een duidelijk signaal gegeven met die **witte kleren**. Deze kleren worden beloofd aan de gelovigen die overwinnen in 3:4,5. Het zijn kleren zoals ook de 24 oudsten dragen op hun troon in de hemel (4:4). Het is een bescheiden signaal, want het beperkt zich tot de hemel en is dus niet zichtbaar voor de opposanten op aarde. Voor de gelovigen echter is het signaal duidelijk: God erkent hun recht tegenover hun tegenstanders. Ze staan aan de kant van het Lam, geslacht net als zij zelf, en wiens lof gezongen wordt in de hemel: **"En ze zetten een nieuw lied in: 'U verdient het om de boekrol te ontvangen en zijn zegels te verbreken. Want u bent geslacht en met uw bloed hebt u voor God mensen gekocht uit alle landen en volken, van elke stam en taal. ¹⁰U hebt voor onze God uit hen een koninkrijk gevormd en hen tot priesters gemaakt. Zij zullen als koningen heersen op aarde.'" (5:9,10)**

De verlossing is zeker gesteld, het lam is ook de leeuw van Juda die de overwinning al heeft behaald (5:5). De ultieme verwezenlijking van het beloofde rijk moet echter nog even wachten...

Samen overleggen...

1. **Schreeuw jij soms tot God?** Vraag jij soms 'tot hoelang?''? Roep jij soms om gerechtigheid?
2. **Hopen op Gods oordeel...** Hoe reageer jij hierop? Verlang jij naar het laatste oordeel? Waarom wel of niet? Wat betekent het oordeel voor jou?

3. Hoe versta jij het gegeven dat de martelaren roepen om '**wraak**'? Ben jij soms geneigd dit ook te doen?
4. Wat betekent het voor jou dat de martelaren een **wit kleed** ontvangen? Wat stelt dit voor volgens jou? En wat betekent het feit dat ze dat kleed ontvangen?

Zesde zegel: wanhoopskreet

Het 5de zegel kon de martelaren die wachtten op het laatste oordeel ten gunste van hen enigszins geruststellen. Maar hoe zit het met de andere partij, de 'mensen die op aarde leven' die in vers 10 met de vinger worden gewezen? Het 6de zegel lijkt een angstaanjagende toekomst te schetsen:

"Ik zag, toen het zesde zegel verbroken werd, hoe er een zware aardbeving kwam. De zon werd zwart als een rouwkleed en de maan werd bloedrood. ¹³De sterren vielen op de aarde, zoals late vijgen die door een stormwind van de boom worden gerukt. ¹⁴De hemel scheurde los en rolde zich als een boekrol op. Geen berg of eiland bleef op zijn plaats." (6:12-14)

Eerst is er de beschrijving van de dag des Heren die aangekondigd wordt met kosmische tekenen en rampen: zelfs de aarde, de zon, de maan en de sterren zijn verschrikt. En de mensen?

⁵Koningen, machthebbers, legeraanvoerders, rijken, aanzienlijken, slaven en vrije mensen, iedereen trachtte zich te verbergen in grotten en tussen de rotsen in de bergen. ¹⁶Ze riepen de bergen en de rotsen toe: 'Val op ons neer! Verberg ons voor het oog van hem die op de troon zit en voor de toorn van het lam! ¹⁷Want nu is de grote dag van hun toorn aangebroken, en wie kan die doorstaan?' (15-17)

De opsomming van de mensen over wie de tekst spreekt vermeldt vooral de machthebbers, zij die het in hun macht hebben om het leven van de anderen moeilijk te maken. Het zijn dezelfde categorieën van mensen die in Openb. 19:11-18 te maken krijgen met de veroordeling door de ruiter, die 'Trouw en betrouwbaar' heet: de woede van het lam, t.t.z. het oordeel (zie Openb. 11:18 "De volken raasden in woede, maar nu laat u uw woede razen. De tijd is gekomen om een oordeel te vellen over de doden; en om uw dienaren, de profeten, te belonen, evenals de heiligen en degenen die, jong en oud, ontzag hebben voor uw naam; en ook om hen die de aarde vernietigen nu zelf te vernietigen")

Ons hoofdstuk eindigt met een indringende vraag: "wie kan dit doorstaan?" (NBG: [Wie kan bestaan?](#)). De martelaren zijn misschien enigszins gerustgesteld wanneer ze witte kleren krijgen, wij zijn dat misschien niet... Hoofdstuk 7 geeft meer toelichting...

Samen overleggen...

1. Het 6de zegel toont een **schepping** (de aarde, de zon, de maan en de sterren) die erg getroffen lijkt, door elkaar geschud, lijdend. Moeten of kunnen we dit letterlijk zien? Is dit actueel?
2. Hoe reageer je op dit dreigement 'De tijd is gekomen om een oordeel te vellen... en ook **om hen die de aarde vernietigen nu zelf te vernietigen**' ?(11:18)
3. Kun je begrip opbrengen voor **de wanhoopskreet** bij de idee van een nakend oordeel (6:15-17)? Wat zou jouw antwoord zijn op de angstige vraag 'wie kan bestaan?'? Maak je je zorgen om jezelf? Indien wel, wat kan dan een antwoord zijn op deze angst?